

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18622

Tarih : 22.06.2026

10/4304

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bitlis ili Ahlat ilçesine bağlı Ovakışla (Pirxus) beldesinde Ecowind 1 Enerji AŞ tarafından yapılmak istenen Tatvan Müstakil Depolamalı Güneş Enerjisi Santrali ve Elektrik Depolama Tesisi projesi, yaklaşık üç yıldır bölge halkının yoğun itirazlarına rağmen sürdürülmektedir. Süreç boyunca gerçekleştirilen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu (İDK) toplantıları ile şirket tarafından düzenlenen Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılımı toplantıları, yerel halkın görüş ve itirazlarının karar alma süreçlerine hukuki sürecin teknik olarak işletildiği prosedürler olmaktan başka bir şey ifade etmemektedir. Enerji yatırımları ile toplumsal ve ekolojik haklar arasındaki dengenin yeniden ele alınması gerekmektedir. Bu nedenle Ovakışla'da yürütülen söz konusu projenin tüm yönleriyle araştırılması; ÇED süreçlerinin işleyişinin, halkın katılım mekanizmalarının, yargısal denetimin etkinliğinin ve enerji yatırımlarının kırsal yaşam üzerindeki etkilerinin incelenmesi; benzer süreçlerde yaşanan sorunların tespit edilerek gerekli yasal ve idari düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Hüseyin OLAN
Bitlis Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Bitlis ili Ahlat ilçesine bağlı Ovakışla (Pirxus) beldesinde Ecowind 1 Enerji AŞ tarafından yapılmak istenen Tatvan Müstakil Depolamalı Güneş Enerjisi Santrali ve Elektrik Depolama Tesisi projesi, yaklaşık üç yıldır bölge halkının yoğun itirazlarına rağmen sürdürülmektedir. Şirketin ilk iki başvurusu çeşitli hukuki ve teknik gerekçelerle sonlandırılmış olmasına rağmen, üçüncü başvuru kapsamında yürütülen ÇED sürecinde bölge halkının mera alanları, tarımsal üretim, hayvancılık, su kaynakları ve ekolojik dengeye ilişkin itirazlarının yeterince dikkate alınmadığı yönünde ciddi tartışmalar ortaya çıkmıştır.

Temel geçim kaynağı hayvancılık olan Ovakışla'da, mera alanlarının daraltılması ve doğal yaşam alanlarının dönüşüme uğratılması endişesiyle halk uzun süredir demokratik yollarla itirazlarını dile getirmekte, yaşam alanlarını korumak amacıyla nöbet eylemleri düzenlemektedir. Buna karşın şirketin Haziran 2026'da iş makinelerini yoğun kolluk kuvveti koruması eşliğinde alana sokmak istemesi, köy ve proje alanına erişimin kısıtlanması ve yurttaşların sert müdahalelerle karşı karşıya kalması, toplumsal gerilimi daha da artırmıştır.

Öte yandan Van İdare Mahkemesi tarafından 26 Haziran 2026 tarihinde bölgede keşif yapılmasına karar verilmiş olmasına rağmen, keşif tarihi beklenmeden 17 Haziran 2026 tarihinde alanda fiili müdahalelere başlanması, yargısal denetimin etkinliği, ÇED süreçlerinin işleyişi, halkın karar alma süreçlerine katılımı ve enerji yatırımlarının toplumsal ile ekolojik etkileri konusunda önemli soru işaretleri doğurmuştur.

Bu nedenle, Ovakışla'da yürütülen söz konusu projenin tüm yönleriyle araştırılması, ÇED süreçlerinin işleyişinin, halkın katılım mekanizmalarının, yargısal denetimin etkinliğinin ve enerji yatırımlarının mera alanları, tarımsal üretim, hayvancılık, ekolojik denge ve kırsal yaşam üzerindeki etkilerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması elzemdir.

GEREKÇE

Bitlis ili Ahlat ilçesine bağı Ovakışla (Pirxus) beldesinde Ecowind 1 Enerji AŞ tarafından yapılmak istenen Tatvan Müstakil Depolamalı Güneş Enerjisi Santrali (GES) ve Elektrik Depolama Tesisi projesi, yaklaşık üç yıldır bölge halkının yoğun itirazlarına rağmen kolluk zoruyla yapılmaya çalışılmaktadır.

Şirket tarafından ilk başvuru 2 Kasım 2023 tarihinde yapılmıştır. "Tatvan Müstakil Depolamalı GES" adıyla planlanan proje; 76,877 MWm/65 MWe kurulu güce sahip güneş enerjisi santrali ile 65 MWe/65 MWh kapasiteli elektrik depolama tesisini kapsamaktadır. Ancak söz konusu proje, 22 Ocak 2024 tarihinde gerçekleştirilen İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu (İDK) toplantısında Tarım ve Orman Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, proje alanının Kurum tarafından yürütülen "Bitlis Güroymak Ahlat Arazi Toplulaştırma ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Projesi" kapsamında kaldığını, ayrıca dere ve taşkın sahası içerisinde bulunduğunu belirterek projenin uygulanmasını uygun bulmamıştır. Bu nedenle ilk ÇED süreci sonlandırılmıştır.

Buna rağmen şirket, 27 Eylül 2024 tarihinde proje alanını genişleterek yeniden başvuruda bulunmuştur. Yaklaşık 154,88 hektarlık alanı kapsayan bu ikinci başvuruya ilişkin ÇED süreci ise, ÇED Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesi gereğince gerekli özel format bedelinin süresi içerisinde yatırılmaması nedeniyle 9 Ocak 2025 tarihinde sonlandırılmıştır.

Şirket, üçüncü kez 8 Eylül 2025 tarihinde yeniden başvuru yapmış, bu kez proje alanı 108,06 hektar olarak belirlenmiştir. Bunun üzerine yeni bir ÇED süreci başlatılmış ve 5 Kasım 2025 tarihinde Ovakışla'da sözde "Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılımı" gerçekleştirilmiştir.

Toplantıda bölge halkı, projenin özellikle mera alanları, tarımsal üretim ve hayvancılık üzerindeki etkilerine dikkat çekmiştir. Proje alanının geniş bir yüzölçümünü kapsaması nedeniyle tarımsal üretimin ve mera alanlarının olumsuz etkileneceği, mahalle halkının temel geçim kaynağı olan hayvancılığın büyük zarar göreceği, hayvanların sulama kanallarının ve doğal su kaynaklarının proje alanı içerisinde kaldığı, bölgedeki otlakların ortadan kalkmasının hayvancılığı sürdürülemez hale getireceği ifade edilmiştir.

Şirket ise halkın itirazlarına karşılık proje alanında küçültmeye gidildiğini ve alanın 154,88 hektardan 108,06 hektara düşürüldüğünü belirtmiştir. Ancak bu açıklama dahi, proje sahasının mera niteliğindeki alanlardan oluştuğunu ortaya koymaktadır.

Halkın itirazları bununla da sınırlı kalmamıştır. Bölge sakinleri projenin toprak kaybına neden olacağını, tarım arazilerinin azalacağını, yeraltı suları ile içme ve kullanma suyu kaynakları üzerinde ciddi riskler yaratacağını, Nazik Gölü çevresindeki ekolojik dengeyi olumsuz etkileyeceğini, flora ve fauna üzerindeki etkilerin yeterince araştırılmadığını ve halkın katılım süreçlerinin etkin işletilmediğini defalarca dile getirmiştir.

12 Ocak 2026 tarihinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nda gerçekleştirilen İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu (İDK) toplantısında da Ovakışla halkı aynı itirazlarını yinelemiştir. Bölge halkı projenin mera alanlarını daraltacağını, sulama kanallarının kullanımını zorlaştıracığını, Nazik Gölü çevresindeki ekolojik yapıyı bozacağını ve yaklaşık 10 bin kişinin yaşamını doğrudan etkileyeceğini ifade etmiştir.

Toplantı sonunda Bakanlık yetkilileri, halkın itirazlarının ilgili kurumlarla yeniden değerlendirileceğini belirtmiştir. Ancak 4 Şubat 2026 tarihinde gerçekleştirilen ikinci İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu toplantısına ne köylülerin ne de sivil toplum kuruluşlarının katılımına izin verilmiştir. Böylece halkın sürece katılımı fiilen ortadan kaldırılmış, yaşam alanlarını savunan yurttaşların görüşleri karar alma süreçlerinin dışına itilmiştir.

Ardından 23 Mart 2026 tarihinde projeye "ÇED Olumlu" kararı verilmiştir.

Bu karar ile birlikte Ovakışla halkının aylar boyunca dile getirdiği itirazlar, mera alanlarına ilişkin kaygılar, hayvancılık ve tarımsal üretim üzerindeki olası etkiler ile ekolojik riskler yeterince dikkate alınmadığı görülmüştür.

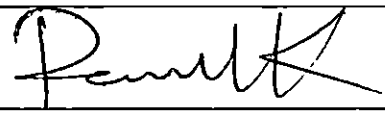
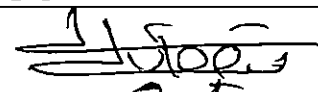
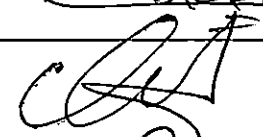
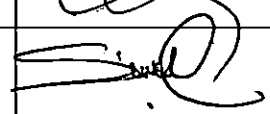
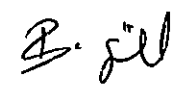
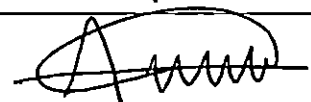
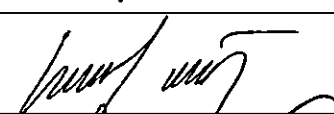
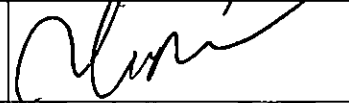
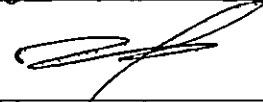
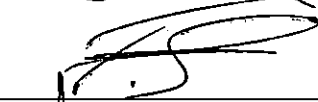
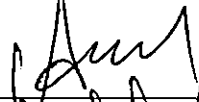
Ovakışla halkı ilk günden itibaren yaşam alanlarını savunmaya devam etmiştir. Özellikle 2026 yılının Mayıs ayından itibaren bölge halkı itirazlarını daha güçlü biçimde dile getirmiştir. Halk meralarını, sularını ve yaşam alanlarını korumak amacıyla nöbet eylemleri başlatmıştır. Mera, bölge halkının temel geçim kaynağı olan hayvancılığın varlık koşuludur. Mera alanlarının daraltılması veya işlevsiz hale gelmesi, yüzlerce ailenin temel geçim kaynağının ortadan kalkması, tarımsal üretimin zayıflaması ve bölgenin sosyoekonomik yapısının geri dönüşü güç biçimde zarar görmesi anlamına gelmektedir.

Ancak bütün bu itirazlara rağmen şirket, Haziran 2026'da iş makinelerini bölgeye sokmak istemiştir. Bu girişim yoğun kolluk kuvveti koruması altında gerçekleştirilmiş, proje alanına girişler kısıtlanmış, halkın kendi yaşam alanına erişimi engellenmiş ve yaşam alanlarını savunan yurttaşlar sert müdahalelerle karşı karşıya kalmıştır. Daha da önemlisi, bütün bunlar devam eden yargı sürecine rağmen yaşanmıştır. Van İdare Mahkemesi, 26 Haziran 2026 tarihinde bölgede keşif yapılmasına karar vermiş olmasına rağmen, keşif tarihi beklenmeden 17 Haziran 2026 tarihinde iş makineleri ve yoğun kolluk gücü eşliğinde alana girilmiştir.

Hukuk devletinde, yargı süreci devam eden ve telafisi güç zararlar doğurma ihtimali bulunan projelerde ihtiyatlı davranılması ve yargısal denetimin etkin biçimde işletilmesi esastır. Buna karşın Ovakışla beldesinde yaşanan tüm bu süreçler ekonomik ve ticari faaliyetler ile toplumsal ve ekolojik haklar arasındaki dengenin sermaye lehine nasıl şekillendiğinin sadece bir örneğidir. Hukuk mekanizmalarının ne ölçüde etkili işletildiği ve toplumu doğrudan ilgilendiren karar süreçlerinde yerel halkın iradesinin iktidar tarafından ne derece dikkate alındığı bu belgede yaşananlar üzerinden okumak mümkündür.

Bugün Ovakışla'da yaşananlar bir enerji yatırımından öte enerji politikalarının mera alanları, tarımsal üretim, hayvancılık, ekolojik denge, kırsal yaşam ve halkın karar alma süreçlerine katılımı üzerindeki etkilerinin yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılan bir toplumsal bir meseledir.

Bu nedenle, Ovakışla'da yürütülen söz konusu projenin tüm yönleriyle araştırılması, ÇED süreçlerinin işleyişinin, halkın katılım mekanizmalarının, yargısal denetimin etkinliğinin ve enerji yatırımlarının kırsal yaşam üzerindeki etkilerinin incelenmesi, benzer süreçlerde yaşanan sorunların tespit edilerek gerekli yasal ve idari düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DIYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DIYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	